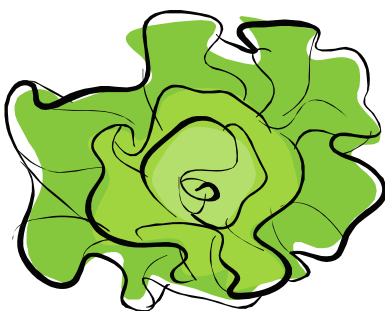

KLEIN GRONDBEZIT

“'t Schoffeltje”

Informatieblad

Klein grondbezit

Seizoen 2010 maand december

uitgave 26

Samenstelling bestuur:

Voorzitter / redactie / onderhoud website:

diana@kgb-dirksland.nl D. van Dijk - van Oostende Philipshoofjesweg 58
3247 XS Dirksland tel. 0187 - 632894.

Secretaris / 2^e voorzitter: D. v.d. Broek Oranjelaan 25
kgb-dirksland@live.nl 3247 AL Dirksland tel. 0187-602778.

Penningmeester: J. van Gulik Oudewei 13
3247 XP Dirksland tel. 0187-602296.

Lid.: A.N. Bazen Esdoornhof 1
3247 XH Dirksland tel. 0187-601749.

Lid. / 2^e secretaris: G. Maasdam Pr. Bernhardlaan 27
3247 AP Dirksland tel. 0187-602091.

Lid.: Joh. Riedijk Philipshoofjesweg 52
3247 XS Dirksland tel. 0187-602552.

Lid. / 2^e penningmeester: W. A. van Lenten Beatrixlaan 2
3247 AA Dirksland tel. 0187-603075.

Samenstelling tuincommissie:

H. de Man van complex A

K. Keur van complex B

H. Kievit van complex C

Zoals jullie wel weten heeft het bestuur enkele jaren geleden een tuincommissie in het leven geroepen, die de tuinder van het jaar kiest.

Deze mensen bekijken enkele keren per jaar hoe de tuintjes erbij liggen, en zij beslissen wie de tuinder van het jaar wordt, en dat wordt op de algemene ledenvergadering bekend gemaakt.

Vaste contactpersonen onderhoud percelen / meldpunt klusjes bij container op A.

A. Bazen en G. Maasdam van complex A

Joh. Riedijk en W. van Lenten van complex B

J. van Gulik en D. v.d Broek van complex C

e-mail adres: kgb-dirksland@live.nl

website: www.kgb-dirksland.nl

Beste leden,

Eerst wil ik namens het bestuur ons medeleven tonen aan de nabestaanden van de overleden tuinders. Ook wil ik de zieken onder ons sterkte en beterschap wensen.

Dit is al weer het laatste Schoffeltje van het jaar. 2010 was geen makkelijk tuinjaar, te droog en dan weer te nat. Ondanks alle weersomstandigheden hebben de meeste tuinders hun tuin "toch" goed onderhouden. Met het schouwen hebben we hier ook rekening meegehouden. We gaan volgend jaar weer vanaf april 1x per maand op de donderdagavond schouwen.

In de bouwvakvakantie hebben we de dreven aangepakt. Sommige zullen waarschijnlijk wel gedacht hebben "wat duurt dat toch lang". Ja, inderdaad, maar voordat iedereen van het bestuur op een vrije dag iets kan doen, is best lastig te organiseren. Het weer werkte ook niet mee, met droog weer en na veel regenval kon er ook niets gedaan worden. Uiteindelijk was het dan zo ver en konden wij de shovel gebruiken. De shovel stond tijdens de bouwvakantie stil in Middelharnis (deze is meestal op locatie buiten Flakkee). Alles is zo goed mogelijk aangepakt en het resultaat mag er zijn. Natuurlijk zullen de dreven wel regelmatig onderhouden moeten worden.

Afgelopen jaar zijn er op diverse percelen helaas weer een tal schuren opengebrouwen en/of zijn er vernielingen gepleegd. Bij een aantal betreft het zuiver vernieling om in de schuur te kijken of er wat van hun gading bij is. Vaak wordt er niets meegenomen, alleen vernielt. Wij als bestuur betreuren dit ten zeerste, maar kunnen dit helaas niet voorkomen. Wel hebben wij regelmatig in de tuintjes gepost om de personen in kwestie op heterdaad te kunnen betrappen, staande te houden en de politie te bellen.

Weet u dat uw "inboedel" van de schuur te verzekeren valt?! Zelf heb ik een aparte clause in de polis staan omtrent het tuinhuisje elders. Schrijf op papier wat er zowel van waarde aanwezig is, noteer typenummers, merknamen e.d. en maak er foto's van. Zorg dat deze informatie ook bij uw verzekering terecht komt. De secretaris zal verderop in het Schoffeltje u hierover verder informeren.

Estate, het Waterschap, Gemeente Dirksland en Daan v.d. Broek met Joop van Gulik hebben de situatie van het stukje gedempte sloot, project voetbal, bekeken. De sloot is inderdaad - per abuis - voor een gedeelte zonder toestemming en overleg dichtgemaakt. Het is de bedoeling dat Estate de gedempte sloot weer openmaakt tot einde van de wal. Een buis met aansluitpotten wordt aangelegd zodat de drains erop aangesloten kunnen worden. Dit komt te goeden van de afwatering van de percelen. De vereniging zal zorgdragen voor het maaien van de sloten (dit was altijd al zo) en de Gemeente ontvangt alle slib. De wal zal 5 meter teruggebracht worden i.v.m. de schouwstrook. Sprake van overvliegende ballen zal overigens meevallen, omdat het aangrenzende voetbalveld in de lengterichting komt te liggen en er nog een afstand van 12,5 meter zal worden gehouden tussen de zijlijn van het veld en de insteek van de sloot. In die strook van 12,5 meter wordt ook nog een groenvoorziening van een aantal meters aangelegd met hoogopgaande heesters. Er worden geen hoogopgaande bomen aangebracht, gelet op de schaduwwerking.

De kalebassen hebben dit jaar € 300,- opgebracht. Het gehele bedrag komt ten goede van de kas.

Vanaf heden is de website www.kgb-dirksland.nl online.

T.z.t. zal deze uitgebreid gaan worden met vele informatie e.d. De prioriteit is dat de site in de lucht is, zodat bezoekers algemene informatie kunnen vinden en een overzicht van de lege percelen kunnen bekijken.

Het is nog wat vroeg, maar namens mij maar zeker ook namens de andere leden van het bestuur, een gezond en gelukkig 2011 toegewenst.

Heel veel leesplezier. De voorzitter, Diana van Dijk

Leden en toegewezen tuinen

Afgelopen periode hebben diverse mensen zich aan- en afgemeld. Door het vrijkomen van tuinen en het ruilen van tuinen zijn in de afgelopen maanden aan onderstaande leden de tuinen toegewezen, waarbij een tuinnummer is genoemd.

- WIJZIGINGEN VOORBEHOUDEN -

Perceel A: Martin Bazan heeft 2 lapjes opgezegd (nummer 89 en 90).
Lapje nummer 47 is verzegd.

Tuin met schuur van dhr. L. v.d. Broek is overgenomen door de heer L. Wielaart; nummer 83 en 84. De heer L. v.d. Broek heeft nu een tuin op B.
Een klein lapje aan de dreef liggend, van de heer M. de Haas (nummer 55) komt ook vrij. Er is een optie opgenomen.
Nummer 134 en 135 verhuurt aan dhr. Hoekman.
Tuin nummer 29 en 30 zijn vrijgekomen. Er is een optie op deze 2 lapjes.
De heer J. de Jong is naar een ander dorp verhuisd en heeft daarom de tuin opgezegd (147).
Nummer 146 van dhr. H. Vreeswijk is ook beschikbaar.

Perceel B: Teun de Jong heeft zijn tuin aan de dhr. L. v.d. Broek overgedragen (nummer 22).
Tuin nummer 4: dhr. Grootenboer tuiniert samen met dhr. v.d. Sloot.

Perceel C: dhr. B. Heerschap stopt met tuinieren; nummers 34 en 35 komen hierdoor vrij (optie gronddepot - vereniging nummer 34 en 35).

Vrije lapjes - het overzicht staat ook op de website: www.kgb-dirksland.nl

Perceel A: Nummer 3, 4, 65, 69, 70, 89, 90, 93, 94, 105, 106, 146 en 147 (totaal 13 percelen).

Perceel B: Nummer 25 en op perceel C: Nummer 27.

De vereniging zal haar best doen deze z.s.m. verhuurd te krijgen, we denken dan weer aan een flyer-actie en via de website van de vereniging. Mocht u iemand weten, graag laten melden bij de secretaris.

Van de secretaris.

Noteer alvast in uw agenda.

De algemene ledenvergadering is volgend jaar op dinsdag 15 februari, de aanvang is 19.30 uur. Nadat de vergadering is afgelopen spelen we de traditionele bingo. Daar zijn weer mooie prijzen te winnen, 5 rondes voor € 5,00 dus pen niet vergeten.

Er zijn op het ogenblik nog percelen te huur waar onder een perceel op complex B aan de Philipshoofjesweg. Gegadigden kunnen dit schriftelijk kenbaar maken bij de secretaris.
Wist u dat men de secretaris via het volgende e-mail adres kan bereiken: kgb-dirksland@live.nl

Om over na te denken

Op de aankomende jaarvergadering komt het bestuur met een verzoek voor vrijwilligers die een keer willen helpen met het opknappen van de complexen. Het is de bedoeling dat er op een zaterdag het een en ander wordt gedaan. Als men wilt helpen kan men dit op de jaarvergadering laten weten.

Om de dreven van de winter goed te houden bestaat de kans dat bij vorstschade (opdooi) de dreven worden afgesloten. Het bestuur hoopt dat u daar begrip voor op kunt brengen.

Het bestuur hoopt dat u de komende maanden de tuin winterklaar gaat maken, dus laat omploegen of omspitten. Men zal ook graag zien dat u overtollige rommel niet op de tuin laat slingeren maar afvoert, de tuin is geen opslagplaats van rommel wat men thuis niet kan opslaan. De laatste tijd wordt veel ongedierte zoals ratten op de complexen gesignaleerd. Alvast dank voor uw medewerking.

Inboedelverzekering voor de inboedel van de volkstuin.

Naar aanleiding van de vele inbraken en vernielingen in de schuur van u volkstuin, heb ik de volgende positieve boodschap voor u. Als u een inboedelverzekering heeft via **Interpolis** voor uw privé-inboedel dan maakt de excellente service van Interpolis het mogelijk, dat er voor de inboedel in de schuur van u volkstuin ook een verzekering mogelijk is. De verzekerde inboedel bestaat dan uit gangbare gereedschappen. Wel is hiernaast ook een inbraakclausule van toepassing, wat inhoudt dat er bij een diefstal schade aantoonbare braakschade aan de buitenkant van de schuur moet zijn.

Ook voor klanten van de **Rabobank** die hun verzekeringen nog niet bij ons hebben ondergebracht zijn er mogelijkheden. Deze verzekeringen kunnen worden overgesloten naar Interpolis, wat vaak al een voordeel in premie en/of dekking kan opleveren.

Hierna is er gelijk de mogelijkheid om een extra inboedelverzekering af te sluiten voor de inboedel in de schuur van de desbetreffende volkstuin.

Voor meer informatie hierover kunt u contact opnemen met tel. 0187-471471.

Ps: Misschien kan dit ook wel bij u eigen verzekering, het is het vragen de moeite waard.

In eerder verschenen Schoffeltjes zijn achtereenvolgens behandeld:

De teelt van aardbeien en de doordragende aardbeien.

De teelt van framboos en van de herfstframboos.

De teelt van de bramen en Hybridebessen (framboos- braam hybriden)

De rode bessen, de witte bessen en de kruisbessen.

Als laatste in de serie van de kleinfruitgewassen komen de zwarte bessen aan de beurt.

De teelt van zwarte bessen

Plantkundige eigenschappen

De zwarte bes behoort evenals de rode bes en de kruisbes tot het geslacht Ribes en wel tot de soort Ribes nigrum. Deze soort is inheems in grote delen van Europa en is in de 16e eeuw in cultuur genomen. Nadien is het verspreidingsgebied door verwildering nog uitgebreid. Uit de gemengde knoppen ontstaan evenals bij de rode bes trossen, die afhankelijk van het ras, kort of lang kunnen zijn. De vroegbloeiende rassen hebben meer kans op schade door nachtvorst dan de rassen die laat bloeien. Het verschil in bloeitijd tussen de rassen is ongeveer twee weken.

Vruchten van de zwarte bes

Hoewel de meeste zwarte bessenrassen, evenals de meeste kruisbessenrassen, zelfverdraagzaam zijn, neemt het percentage gezette vruchten bij kruisbestuiving toe. De mate van zelfbestuiving hangt af van de bouw van de bloem die per ras verschilt. Zitten helmhokjes en stempel op de zelfde hoogte dan kan windbestuiving voldoende zijn. In alle andere gevallen geeft bestuiving door insecten een beter resultaat. Voor kruisbestuiving is een tegelijkertijd bloeiend ander ras nodig.

Grond en bemesting

Zwarte bessen groeien beter dan de andere soorten kleinfruit in wat zwaardere en nattere grond en het liest iets aan de zure kant

Het onbegroeid houden van de grond rond de struiken is ook bij de zwarte bes gewenst. Omdat de zwarte bes, evenals de andere bessensoorten oppervlakkig wortels maakt is het oppassen met schoffelen en spitten vlak bij de struiken. Een groot deel van het wortelgestel ligt dicht onder het grondoppervlak en is gauw beschadigd. De grond eventueel afdekken met compost of stalmest voorkomt een te sterke begroeiing met onkruid, gaat het uitdrogen van de bodem tegen en bevordert tevens de groei van de struik en de vruchten. Evenals kruisbessen hebben zwarte bessen een grote behoefte aan kali. Tijdelijke droogte kan een aanleiding zijn voor gebrek aan kalium in de plant, omdat de opname in sterke mate wordt beïnvloed door de beschikbaarheid aan water. Kalium regelt de vochtvoorziening en de doorstroming van voedingsstoffen in de plant. Een tekort uit zich daarom in droogteverschijnselen van de plant. Te weinig kalium geeft kleine vruchten.

Vermeerdering

De zwarte bes kan worden vermeerderd door winterstek. Ze moeten vroeg, in oktober of november, worden gesneden en voldoende dik en goed verhout zijn. De goed ontwikkelde éénjarige takken worden in stukken geknipt van 25 cm en voor tweederde deel in de grond gestoken. De zwarte bes wortelt gemakkelijk en kan behalve op een kweekbed ook op de definitieve groeiplaats worden gestekt. Het zogenaamde "afleggen" wordt bij zwarte bes niet toegepast. Een op de grond liggende scheut die spontaan wortels heeft gevormd kan uiteraard ook voor vermeerdering worden gebruikt.

Planten

De meest geschikte tijd om zwarte bessen te planten is in het najaar of in de eerste helft van de winter want ze maken al vroeg in het jaar nieuwe wortels. Bij voorkeur moet bij het planten uitgegaan worden van éénjarig plantmateriaal met minstens drie goede takken per struik of van tweejarige struiken eveneens met drie goede takken. Zwarte bessen moeten diep worden geplant want nieuwe scheuten worden aan de basis gevormd. De aarde moet de basisvertakking (dit is waar de laagste takken ontspringen) net bedekken. Wordt te ondiep geplant dan is de groeikracht veelal onvoldoende en worden te weinig nieuwe grondscheuten gevormd. Zorg dat de wortels bij het vullen van het plantgat goed contact maken met de grond. Door de struik bij het planten licht heen en weer te schudden wordt de grond in het plantgat tussen de wortels beter verdeeld. Omdat de struiken vrij groot worden is de plantafstand afhankelijk van groeikracht en ras 1.25-1.50 meter.

Opkweek en snoei

Zwarte bessen worden, ook in de beroepsmatige teelt, als vrije struiken opgekweekt. Dit in tegenstelling tot de teeltwijze van de andere bessensoorten die als haag aan draden worden geteeld. Na het planten worden alle takken tot op twee knoppen boven de basis teruggesnoeid. Zo wordt het bovengrondse gedeelte van de struik in verhouding gebracht met de dan nog beperkt aanwezige wortelwerking. Zwarte bessen dragen het beste aan sterke éénjarige takken. Bij de snoei van de struiken in de volgende jaren wordt daarom een sterke vervangings-snoei toegepast waarbij zoveel mogelijk oude en afgedragen takken laag worden teruggesnoeid tot op een sterke rechtopgaande nieuwe scheut. Bij een te dichte groei kan een gedeelte van de takken tot kort boven de basis worden afgeknipt. Hierdoor ontstaan laag aan de basis weer nieuwe scheuten. Slecht groeiend of beschadigd hout wordt eveneens verwijderd. Kort na de oogst kan al een begin worden gemaakt met de snoei van de zwarte bessen.

Zwarte bessen rassen

De beroepsmatige teelt van zwarte bes kwam in de vorige eeuw vooral voor in Limburg en Noord-Brabant. Hier werd met de hand geoogst en werden de bessen aan grote, breed uitgroeiende struiken geteeld. Rond 1980 verdween de teelt vrijwel geheel uit deze gebieden en verplaatste zich naar de zeeklei gebieden in Zeeland en het westelijk deel van N.Brabant. Hier ging men over op de machinale oogst waarvoor men rassen ging selecteren en planten met een enigszins opgerichte groeiwijze.

Oudere rassen zijn:

Tenah en Tsema met vroege bloei en vroege rijpheid. Een krachtige groei met uithangende takken. Grote bessen aan lange trossen met veel bessen per tros. Beide rassen hebben een goede smaak, fijn aroma en bevatten een hoog gehalte aan vitamine C

Tsema met grote bessen aan lange trossen

Baldwin met vroege bloei en late rijpheid. Groeit matig maar met stevige opgaande takken. Korte, dicht opeenhangende trossen. De bes heeft een tamelijk stevige vruchtschil, een zeer goed aroma en bevat veel vitamine C.

Black Reward eveneens een ouder ras met een late rijpheid. De bloei is laat, daardoor minder kans op schade door nachtvorst. De groei is sterk met opgaande takken. Grote bessen aan lange trossen. De rijpe bessen vallen echter spoedig af. De vruchten hebben een goede smaak met een fijn aroma.

Enkele nieuwere rassen:

Ben Nevis is een vroegbloeiend en vroeg rijpend ras. De groei is matig tot sterk met een compacte groeiwijze. Matig grote glanzende bessen met een stevige vruchtschil. Smaak en sapkwaliteit zijn beide goed.

Triton is eveneens een vroeg rijpend ras met een tamelijk vroege bloei. De groei is sterk met stevige takken en vormt een brede struik. De grote bessen groeien aan lange trossen, hebben een stevige vruchtschil en een redelijk goede smaak.

Triton met grote stevige bessen aan lange trossen

Kristin is een later rijpend ras met een tamelijk vroege bloei. De groei is sterk met opgaande takken. De grote stevige bessen groeien aan lange trossen die erg lang rijp aan de struik kunnen blijven hangen met behoud van kwaliteit

Ziekten en beschadigers

De belangrijkste schimmelziekten zijn de Amerikaanse kruisbessenmeeldauw, bladvalziekte en roest waarvoor de rassen een verschillende mate van vatbaarheid bezitten. Meeldauw is zichtbaar als een poederachtige witte of grijze schimmel op het blad. Bij een aantasting door bladvalziekte ontstaan op de bladeren bruine vlekjes, het blad wordt geel en valt vroegtijdig af.

Roest is zichtbaar als gele vlekken op het blad en aan de onderzijde van het blad gele of oranje sporehoopjes die laten bruin verkleuren. Tenah en Tsema zijn vatbaar voor meeldauw maar weinig vatbaar voor bladvalziekte.

Baldwin en Black Reward zijn minder meeldauwgevoelig maar Baldwin is weer vatbaar voor bladval.

Ben Nevis is matig vatbaar voor meeldauw en bladval.

Triton en Kristin zijn minder gevoelig voor deze ziekten.

Ben Nevis en Kristin zijn gevoelig voor roest-aantasting.

De belangrijkste dierlijke beschadigers zijn bladluizen, dopluizen, wantsen, galmijten en de bessenbladgalmug.

Bladluizen beschadigen de bladeren en remmen daardoor de groei. Ze scheiden een kleverige vloeistof af (honingdauw) waarop zich roetdauw kan ontwikkelen. Sommige bladluisoorten brengen virus over.

Dopluizen zijn herkenbaar aan de bruine, ronde dopjes op de takken. De luizen scheiden veel honingdauw af waarop zich dan weer roetdauw ontwikkeld.

Wantsen prikken in de jonge bladeren aan de toppen van de scheuten. Hierdoor ontstaan kleine gaatjes in het blad. Bij ernstige aantasting worden de bladeren vrijwel geheel vernield.

Rondknopgalmijt. Aantasting door de galmijt is in de winter te herkennen aan de opgezwollen knoppen.

Hierin zitten grote aantallen mijten, larven en eieren. De knoppen lopen niet uit of geven misvormde bladeren. In het voorjaar verspreiden de mijten zich over de takken om later nieuwe knoppen te bezetten.

aantasting door rondknopmijt

Bessenbladgalmug. Bij een aantasting door de galmug zijn de bladeren samengeknepen en misvormd waardoor de groei van de scheuten sterk wordt geremd. In de opgerolde bladeren bevinden zich witte larven

G.Maasdam.

Wetenschappers van HortResearch in Nieuw-Zeeland hebben onderzoek gedaan naar de effecten van het eten van zwarte en blauwe bessen op het menselijk brein. Hieruit bleek dat het eten van donkergekleurde bessen of het drinken van bessensap de hersenen scherper maakt. Ook bij het onderzoek in het Human Nutrition Research Center te Boston bleek eveneens dat het eten van donkergekleurde bessen positief kon zijn voor de werking van de hersenen.

Zwarte bes aan haag

Door zwarte bessen, net als rode bessen, te kweken aan hagen met één of drie takken per plant, is de vruchtbaarheid te verbeteren vergeleken met zwarte bessen gekweekt als struik.

In een proef werden drie verschillende opkweek methoden met elkaar vergeleken

- * als struik met afstand in de rij (plantafstand 1.50 m)
- * als haag met één tak per plant (60 cm plantafstand in de rij)
- * als haag met drie takken per plant (1.00 m plantafstand)

De productie was bij de drie plantsystemen in een periode van meerdere jaren vrijwel gelijk.

Het vruchtgewicht verschilde echter wel:

- bij de opkweek als struik was het gemiddelde vruchtgewicht 0,97 gram
- bij de opkweek aan een haag met één tak was het gemiddelde vruchtgewicht 1,05 gram
- bij de opkweek aan een haag met drie takken was het gemiddelde vruchtgewicht 1,06 gram

Het trosgewicht gaf nog grotere verschillen:

- bij de opkweek als struik was het gemiddelde trosgewicht 3,8 gram
- bij de opkweek aan haag met één of drietakken was het gemiddelde trosgewicht 4,8 gram

Aan de hagen rijpten de bessen gelijkmatiger waardoor alles in één keer geoogst kon worden

Tips

Als uw later gezaaide zomerworteltjes gezond zijn, kunt u ze nog maanden gewoon in de grond laten zitten voor u ze gaat eten. Om bevriezing te voorkomen is het straks wel nodig ze af te dekken met stro. Uit deze bewaarmethode, de onderdekkersteelt, komt waspeen voort. Op dezelfde manier kunnen winterwortelen worden bewaard.

Blijft een nestkast al een paar jaar leeg? Dan hangt hij misschien niet op de goede plek. Hang hem op een andere, rustige plaats op zo'n 2 meter hoogte. Niet teveel zon en niet recht in de wind. De opening kan het beste op het noordoosten gericht zijn. Haal nestkasten niet later het jaar weg. Ze worden vaak door vogels en andere dieren gebruikt als slaap- of schuilplaats. Mocht u ze willen schoonmaken of repareren, doe dit dan met een harde borstel en kokendheet water.

Als de eerste **nachtvorst** zich aandient, voorkom dan dat gieters, emmers en regentonnen kapotvriezen. Laat regentonnen leeglopen en sluit ze af. Zet emmers, kuipen, gieters en lege bloempotten die u buiten bewaart op hun kop. Zo kan er geen regen in blijven staan. Stenen potten vriezen soms stuk als regenwater bevriest. Zinken emmers en gieters gaan bol staan door bevroren water. De 1000 liter watertanks hoeven niet geheel leeg te zijn, als er maar niet meer dan de helft water in blijft staan en er nog voldoende ruimte is om uit te zetten. Wel dient de kraan goed afgedekt te worden zodat er toch nog water getapt kan worden. Doe er bijvoorbeeld bubbeltjesplastic omheen en daarom een oude doek en een plastic tas zodat het geheel niet nat wordt en kan bevriezen. Wel dient er elke dag water uitgehaald te worden zodat er "beweging" in het water blijft bestaan. Helaas wil dit plannetje niet altijd lukken, maar gelukkig hoeft niet iedereen met de winter in de tuin te zijn en water te gebruiken. Om de hobbydieren te verzorgen zal er "helaas" met jerrycans gesleept moeten worden.

Moestuin indelen: December is de ideale maand om de moestuin opnieuw in te delen. Hebt u nog geen indeling in 6 of 8 gelijke vruchtwisselingsvakken? Neem dan een meetlint en zet met stenen of stokjes de vakken uit. Door jaarlijks de gewassen te laten roteren, voorkomt u veel problemen met ziekten en plagen.

Een badje van gekookte aardappelschillen werkt uitstekend tegen **winterhanden** en **wintertenen**. Neem 2x per dag een voet- en/of handbad en herhaal dit enkele dagen.

Keelpijn? Neem zwarte bes.

Zwarte bes draagt op eenjarig hout. Door de struiken elk jaar sterk te snoeien stimuleert u de groei van jong hout. Pluk zomers gezonde bladeren als u ze wilt drogen. Thee van het blad van zwarte bes verlicht keelklachten. Zet 1/2 liter thee van 30 gram vers of 2 theelepels gedroogd blad. Laat de thee 10 minuten trekken. Neem hiervan, zo vaak als prettig is, een half borrelglaasje.

Oogst prei zolang de grond nog niet bevroren is. Bezwaar de groente koel en vorstvrij op bijvoorbeeld oude kranten die het vocht opzuigen.

Overwinteringstuintjes voor vogels.

Vogels hebben het moeilijk in de voedselarme wintermaanden. U kunt ze helpen door een "overwinteringstuintje" in te richten. Kies hiervoor een beschutte hoek in het noordwesten. Zet hier een voedertafel neer waarop u lekkers voor de vogels strooit. Plaats de tafel wel tussen struiken, zodat de vogels zich bij onraad snel kunnen verschuilen. Nog mooier is het als de struiken smakelijke bessen dragen, zoals lijsterbes, meidoorn, hulst en dwergmispel. Het wordt helemaal feest als u bij de voedertafel vetbollen ophangt. Kleine holtes in bomen kunt u opvullen met pindakaas. Dat vinden verscheidene vogels erg lekker.

Wat voert u aan de vogels?

Huismus, ringmus, vink, groenling, putter: gerst, tarwe, zonnebloempitten, zangzaad, noten, muesli, bruin brood.

Heggenmus, roodborst, winterkoning: biscuitkruimels, havermost, verkrumelde oude kaas.

Koolmees, pimpelmees, boomklever, staartmees: vetbollen, kokosnoot (halveren), pinda's (aan een draad geregen).

Kauw, merel, spreeuw, kramsvogel: fruit, gekookte aardappel (in de schil), rijst, pasta.

Workshops

Van een walnoot is het volgende te maken:

Een rammelaar: boor met een handboor een gaatje midden in 8 tot 10 walnootdoppen. Rijg ze aan een stevige, dunne ijzerdraad, alsof het hele noten zijn. Wikkel het ijzerdraad stevig om een stokje en rammelen maar.

Een wiegje: beschilder een halve notendop. Geef hem pootjes van propjes klei. Maak een babypopje van klei of brooddeeg. Vul de dop op met watten als matrasje en maak een dekentje van een restje stof.

Een bootje: druk een propje klei op de bodem van de halve notendop. Knip een stukje papier tot een zeil en prik dit aan een cocktailprikker. Steek de prikker in de klei en klaar is het bootje.

(Bloem)bollen in laagjes

Benodigdheden:

Bollen planten kan ook anders. Voor een maandenlange bloemenpracht kunt u bijvoorbeeld in etages planten. Heel mooi in een grote pot die u op de kijk zet.

Walnoten ketting met verrassingen

Benodigdheden: 24 walnoten, restjes touw, wol of goud draad, ca. 2 meter stevig en breed lint in de kleur van uw keuze, kleine cadeautjes als snoepjes, knikkers of sieraden.

Open de gedroogde walnoten voorzichtig, zodat ze in 2 helften uiteen vallen. Verwijder het vruchtvlees en maak de binnenkant van de 2 helften schoon. Verpak daarna cadeautjes in 2 bij elkaar horende halve doppen en bind de helften met een stukje gouddraad of touw aan elkaar, met het lint er tussen geklemd. De ketting is nu klaar. Je kunt de walnoten ook eventueel verven, of het touw vervangen door een gekleurde draad enz.

Hoe gaat u te werk?!

- Strooi onder in de pot een flinke laag scherven of kleikorrels, zodat het water weg kan.
- Leg hierop een laagje potgrond.
- Plant in de 1^e grondlaag de laatbloeiende bollen, zoals tulpen. Doe er een laag potgrond overheen.
- Plant nu de vroegbloeiende narcissen, weer gevolgd door een laag potgrond.
- De laatste laag bestaat uit krokussen of sneeuwkllokjes. Die bloeien in februari.
- Vul de pot af met potgrond en druk alles met de handen nog even stevig aan.
- De bollen mogen dicht opeen geplant worden, als er maar een laagje grond van minimaal 2 cm. tussen zit. De dikte van de laag potgrond is afhankelijk van de potmaat.
- Vergeet niet de bollen water te geven.
- Laat de vorstbestendige pot buiten staan: bollen hebben kou nodig om te bloeien.

Kerst lantarentjes

Dit heeft u nodig: gekleurde (rode) glazen potjes, ijzerdraad, waxinelichtjes, glazen vazen of potten, stompkaarsen en cranberry's.

Van de gekleurde glazen potjes maakt u eenvoudig lantaarns. Draai het ijzerdraad half om de hals van het potje. Maak vervolgens een hengel van ijzerdraad. Maak het hengel goed vast aan het beginpunt van het ijzerdraad. Draai vervolgens verder rond het potje. Door het draad stevig vast te draaien bij het hengel, kunt u de lantaarns daarna ophangen.

Zet in de glazen vazen en stompkaars. Vul de vaas rondom de kaars met cranberry's. Giet wat water in de vaas zodat de cranberry's onder komen te staan. U kunt zo ook een vaas vullen met cranberry's en water en hier wat hulst- en kornoeljestakken in zetten.

Recepten

Appelthee uit eigen tuin

Nodig: 1 kilo appels (van eigen tuin), een naald en stevig draad (ijzergaren).

Maak de appels goed schoon en schil er lange schillen van. Rijd de schillen aan het garen met behulp van een naald. Plaats de schillen niet te dicht op elkaar. Laat de appelschillen een maand drogen op een luchtige droge plek, bijvoorbeeld onder een afdak. Gebruik om thee te laten trekken, een handvol appelschillen op 1 liter gekookt water en laat dit 15 minuten trekken.

In een goed afgesloten doos kunnen de gedroogde appelschillen meerdere weken bewaard worden zonder dat ze hun smaak verliezen!

Romig Kerstdrankje voor 4 personen

Ingrediënten: 3 eierdooiers, 3 eetlepels suiker, 4 eetlepels sherry, 350 ml volle melk en nootmuskaat (vers).

Klop het geel van 4 eieren met 4 eetlepels suiker tot het dik en bleek is. Voeg 4 eetlepels sherry - of een andere dessertwijn - toe en ook de volle melk. Verwarm het geheel onder voortdurend roeren voorzichtig tot het mengsel dikker wordt (niet laten koken). Giet het drankje in kleine glazen of kopjes en rasp er wat nootmuskaat over.

Witte chocolademelk voor 4 personen

Ingrediënten: 12 gram witte chocolade, 1 eetlepel water en 800 ml volle melk.

Breek de witte chocolade in stukjes. Smelt deze samen met 2 eetlepels water in een pannetje of in de magnetron op laag vermogen. Voeg de warme - niet kokende - melk toe en roer alles goed. Klop met een garde tot de chocolademelk glad en schuimig is.

Gekruide koffie voor 6 personen

Ingrediënten: schil van 2 sinaasappels, schil van 1 citroen, 8 kruidnagels, 1 kaneelstokje, 4 suikerklontjes, 150 ml brandy, 3 theelepels sinaasappellikeur en 500 ml verse, sterke koffie.

Leg de sinaasappel- en de citroenschillettjes in een pan met de kruidnagels, het kaneelstokje en de suikerklontjes. Voeg brandy en sinaasappellikeur (grand manier bijv.) toe. Roer tot de suiker is opgelost en verwarm het mengsel (niet onder de afzuigkap). Voeg de koffie toe en roer totdat de vlammen doven. Zeef de koffie en serveer het drankje in kleine glazen.

Een soesjestoren met witte chocolade

Ingrediënten: doosje roomsoesjes (diepvries) een reep witte chocolade en poedersuiker en een zeefje.

Breek de reep chocolade in stukjes en leg die in een kommetje. Laat de chocolade 30 sec. op een laag vermogen in de magnetron smelten en roer daarna goed. Herhaal dit eventueel. Haal de soesjes uit de verpakking en bouw er een torentje van. Gebruik de witte chocolade om de soesjes aan elkaar te plakken. Als het torentje af is, giet u de rest van de chocolade er in mooie straaltjes overheen. Maak het geheel af door er wat poedersuiker over te zeven. Dit kan natuurlijk ook met melk- of pure chocolade.

Tulband met glazuur

Ingrediënten: pak boerencakemix (en wat nodig is volgens verpakking), zakje kant-en-klaar glazuur (Dr. Oetker) en eetbare zilver kleurige en blauwe pareltjes (naar eigen keuze) en een tulband.

Bereid e cakemix volgens de aanwijzingen op de verpakking. Bak de cake in een licht ingevette tulbandvorm totdat hij gaar is. Laat de cake zo'n 10 min. afkoelen en draai hem dan voorzichtig om op een mooi bord. Kneed het zakje glazuur zodat de inhoud een beetje warm en vloeibaar wordt, knip het zakje open en giet het glazuur mooi over de cake. Versier het geheel af met de pareltjes (of andere keuze). De cake kunt u ook van te voren maken en de glazuur er pas op het laatste moment over gieten.

Romige Kerstpudding

Ingrediënten: zakje instant puddingmix, smaak naar keuze, volle melk (volgens verpakking), ca. 12 lange vingers en geklopte slagroom en een puddingvorm van ½ liter met een mooi lintje.

Kook de pudding volgens de aanwijzing op de verpakking. Spoel de puddingvorm eerst even om met koud water voordat u de pudding erin giet. De pudding laat dan makkelijker los uit de vorm. Giet de pudding in de omgespoelde puddingvorm en laat hem in de koelkast opstijven. Stort de pudding daarna op een mooi bord. Schik de lange vingers om de pudding en zet ze vast met een mooi lintje. Maak de pudding af met wat versgeklopte slagroom.

Klein/pluimvee

Konijn in de rui: als ze te veel haar oplikken tijdens het schoonhouden van hun pels, ontstaan er haarballen in het spijsverteringsstelsel die voor verstopping kunnen zorgen. Dat gevaar bestaat vooral als de darmbeweging langzaam is, als de dieren bijv. te veel brood krijgen. Daarom regelmatig kammen of borstelen, zorg voor voldoende beweging en geef wat extra hooi. Dan verlaat de haarbal op natuurlijke wijze het spijsverteringskanaal. Peterselie is erg geschikt voor de **konijnen**, het is goed voor de stofwisseling en versterkt de botten.

Trek geen ratten aan: als u uw pluimvee of andere hobbydieren voert, let er dan op dat er na het voeren geen graan, oud brood of ander voer achterblijft; dat trekt o.a. ratten aan. Voer dat langer dan 30 minuten blijft liggen, is teveel gevoerd.

Metalen bakjes het handigst

Tijdens een vorstperiode zijn metalen drinkbakjes voor kippen, konijnen, eenden, ganzen en siervogels het handigst. Die zijn namelijk het snelst te ontdooien wanneer u ze even in warm water dompelt. In een paar seconden laat de ijsklomp los en kunt u het bakje opnieuw vullen met - lauw - drinkwater. Bij drinkbakjes van aardewerk is dat veel moeilijker en de kans bestaat dat deze kapotvriezen.

Kool voor kippen

Hang, om verveling te voorkomen, een boeren-, groene savooien-, of spitskool op in het kippenhok. Snijd van de laatste 3 eerst een stuk af, uw kippen kunnen het groen er dan makkelijker uitpikken. Hang het kooltje net even te hoog, zodat ze iets moeten springen om er bij te komen. Dat is een goede lichaamsbeweging.

Eieren in de winter

Wilt u 's winters eieren van uw kippen? Rassen zonder speciale maatregelen blijven leggen zijn onder meer: Australorp, Barnevelder, Brabançonne, Izegemse koekoek (uit België), gewone legkippen (wit of bruin), New Hampshire, Noord-Hollandse Hoen (of Blauwe), Rhode Island Red, Succex en Twents Hoen.

Oestergrit voor kippen

Oestergrit is de allerbeste kalk (calcium)bron voor kippen. Het grit bestaat uit grotere stukken dan gewone kalk, die langer in de krop en de spijsmaag verblijven en langzaam hun calcium afgeven aan de bloedbaan. Hennen eten grit naar gelang hun behoefte. De kip legt hierdoor gladdere, sterkere en zichtbaar mooiere eieren.

't Schoffeltje redactie:

Diana van Dijk - van Oostende
Philipshoofjesweg 58
3247 XS Dirksland
Telefoon: (0187) 63 28 94
e-mail: diana@kqb-dirksland.nl

Hebt u nog ideeën, verhaaltjes over het tuinieren zelf of over uw hobby, dan zijn deze van harte welkom. Foto's kunnen ook ingezonden worden en adverteren via het Schoffeltje of de website is ook een mogelijkheid!

Stukjes voor 't Schoffeltje kunnen zowel op papier als digitaal (e-mail: diana@kqb-dirksland.nl) aangeleverd worden. Ook ideeën voor de website zijn van harte welkom.

Mocht u iets willen toelichten of langs willen komen mag dat natuurlijk ook, echter doordeweeks vanaf 18.30 uur tot 21.30 uur, in het weekend kan het ook overdag.

Surf ook eens naar onze website!

Alvast bedankt voor uw bijdrage.